

L'EDAT DE DEFUNCIO AL PRIORAT ENTRE ELS ANYS 1500-1800

Pau i Roigé, Jordi.

La comarca del Priorat ocupa el desdoblament de la serralada Prelitoral catalana, en el seu extrem més meridional. Forma una mena de gran amfiteatre obert de cara al riu Ebre.

El nom de la comarca deriva del domini del Prior de la Cartoixa de Sacala-Dei, el qual es limitava inicialment a set pobles (Gratallops, la Morera, Poboleda, Porrera, Torroja, Vilella Baixa i Bellmunt).

Actualment els límits geogràfics i l'extensió són més grans, i està integrada per un total de 23 municipis, que tenen a Falset, la seva capital.

I. OBJECTIU DE L'ESTUDI I METODE EMPRAT

La finalitat de l'estudi és analitzar l'edat de defunció de la població, entre els anys 1500 i 1800, agrupant-la en intervals, tot fent una distinció entre els òbits dels adults i dels albat.

Les fonts d'on he tret les dades que més endavant presentaré, són els llibres sacramentals d'òbits conservats a les abadies de les poblacions estudiades, o bé a l'Arxiu del Bisbat de Tarragona.

El mètode emprat és la lectura detallada de cada partida de defunció recollint, en les que el rector ho anotava, l'edat del difunt, tant si era adult com albat.

Atès que en la redacció de la partida sovint el rector utilitza els termes "de uns 70 anys poc més o manco..." o bé "d'uns 60 anys...", vull pensar que l'edat, en moltes ocasions no és plenament exacta però si aproximada.

Aquest fet , junt amb que he aconseguit recollir l'edat de defunció en un 18.2 % de les partides estudiades, he cregut més adient agrupar tant els adults com els albats en intervals d'edat.

II. RESULTATS

Els pobles de l'actual comarca del Priorat dels que es conserven llibres sacramentals són 14. D'aquests, solament dos no tenen conservats cap document d'òbits: Pradell de la Teixeta i la Morera del Montsant.

Les partides d'òbits estudiades del conjunt dels altres 12 pobles integren un grup de 30.391 defuncions, repartides de la següent manera:

Localitats i anys.	Total	Adults	Homes	Dones	Albats
Bellmunt de Ciurana (1641-1800)	574	266	139	127	308
Cabassers (1554-1800)	1940	1016	513	503	924
Guiamets (1711-1800)	259	97	47	50	162
Lloà (1748-1800)	279	121	59	62	158
Falset (1641-1800)	8554	3958	2081	1877	4596
Ulldemolins (1563-1800)	5265	3024	1525	1499	2241
Gratallops (1625-1688)	589	436	212	224	153
Capçanes (1711-1800)	563	284	154	130	279
Poboleda (1544-1800)	4182	1940	983	957	2242
Vilella Baixa (1745-1800)	475	167	79	88	308

Vilella Alta (1773-1800)	319	131	64	67	188
Cornudella (1594-1800)	7392	3481	1739	1742	3911
TOTALS	30391	14921	7595	7326	15470

(Taula núm.1: Defuncions al Priorat entre els anys 1500 i 1800)

D'aquestes 12 localitats, a cinc d'elles he trobat a la redacció de la partida de defunció l'edat del difunt. Venen especificades en el llistat de la Taula núm. 2. Allí hi he fet constar també el període d'anys en el que a cada població, he trobat les edats dels difunts.

Pobles i anys	Total òbits	Adults	Albats
Cornudella 1671-1687 1694-1717 1723-1752 1769-1800	3300	937	2363
Falset 1798-1800	160	89	71
Poboleda 1777-1794	1116	380	736
Ulldemolins 1772-1794	697	260	437
Vilella Alta 1773-1800	256	85	171
Totals	5529	1751	3778
%		31.67	68.33

(Taula núm. 2: Defuncions amb edat coneguda al Priorat durant el període 1500-1800)

Així doncs, del total de 30.391 partides de defunció estudiades, a 5.529 (18.2%) hi consta l'edat del

difunt. D'aquestes, el 31.67% (1.751) corresponen a adults i el 68.33% (3.778) a albats.

Per localitats aquest predomini d'albats en el conjunt de les partides de defunció on hi consta l'edat és constant, llevat de Falset on n'he trobat més d'adults (89 adults per 71 albats).

III. L'EDAT DELS ALBATS

He repartit les partides d'albats on hi consta l'edat de defunció en quatre grups:

- els nadons fins a un mes de vida
- els que tenen entre un i dotze mesos
- els de més d'un any i fins a set anys
- els més grans de set anys

El concepte d'albat mereix un breu comentari. Si bé etimològicament es considera albat a l'infant mort abans d'arribar a l'ús de la raó, aquest concepte no és seguit de manera uniforme per tots els rectors del període estudiat. Així he trobat albats de 14 anys i adults d'11. Tot i així, aquests casos són molt poc freqüents i no tenen més significació que la de saber que existeixen i els inclouré en l'últim apartat (majors de set anys), respectant sempre el criteri del rector de l'època, a l'hora de redactar la partida.

En el següent quadre de la Taula núm. 3, he resumit per pobles, el nombre d'albats segons els grups d'edat que abans he especificat.

Localitats	<1m	%	1m-12m	%	>1a-7a	%	>7a	%
Vilella A	29	16.9	44	25.7	93	54.4	5	2.9
Poboleda	125	17.0	178	24.2	414	56.3	19	2.6
Ulldemolins	114	26.1	109	24.9	198	45.3	16	3.6
Cornudella	427	18.1	618	26.1	1215	51.4	103	4.3
Falset	3	4.2	29	40.8	33	46.5	6	8.4
TOTALS	698	18.5	978	25.9	1953	51.7	149	3.9

(Taula núm. 3: Defuncions d'albats per grups d'edats al Priorat durant el període de 1500 a 1800)

Al gràfic núm. 1 podem veure representades les dades de la Taula núm. 3. Com es pot veure, el període d'edat en el que tenen lloc el major nombre de defuncions d'infants corresponen als inclosos entre 1 i 7 anys, que podríem nomenar com a morts de la petita infància, comptabilitzant-se un total de 1.953 defuncions, que representen el 51.7% del total d'albats amb edat coneguda.

Per localitats, aquest predomini també és constant, oscil·lant els percentatges entre el 45.3% la més baixa (Ulldemolins) i el 56.3% la més alta (Poboleda).

El següent interval amb major nombre de defuncions és el comprès entre 1 mes i 1 any, que podríem nomenar com a mortalitat post-neonatal, amb un total de 978 defuncions, que corresponen al 25.9 d'albats.

Per localitats els percentatges segueixen aquesta distribució, llevat de Falset on aquest interval arriba al 40.8% del total d'albats amb edat coneguda.

L'interval de morts fins a un mes d'edat és el tercer en freqüència, amb un total de 698 defuncions que corresponen al 18.5%. Per localitats s'allunyen d'aquest percentatge Ulldemolins amb un 26.1% i Falset amb només un 3%.

L'últim interval estudiat, els majors de set anys -més heterogeni-, ocupa un 3.9% del total i per localitats només destaca Falset amb un 8.4% per aquest grup d'edat.

IV. EDAT DELS ADULTS

De les 5.529 partides de defunció en les que he trobat l'edat del difunt, 1.751 (31.67 %) corresponen a adults i les he agrupat en intervals de 25 anys. Els resultats tant globalment com per localitats i els seus percentatges, els tenim especificats a la Taula núm. 4

Localitats	<25a	%	25-50	%	51-75	%	>75a	%
Vilella A	9	10.6	23	27.1	41	48.2	12	14.1
Poboleda	44	11.6	157	41.3	151	39.7	28	7.4
Ulldemolins	30	11.5	63	24.2	131	50.4	36	13.8
Cornudella	104	11.1	275	29.4	447	47.7	111	11.8
Falset	10	11.2	35	39.3	36	40.4	8	9.0
TOTAL	197	11.3	553	31.6	806	46.0	195	11.1

(Taula núm. 4: Defuncions d'adults per grups d'edats al Priorat durant el període 1500-1800)

Al gràfic núm. 2 venen representades des dades de la Taula núm. 4.

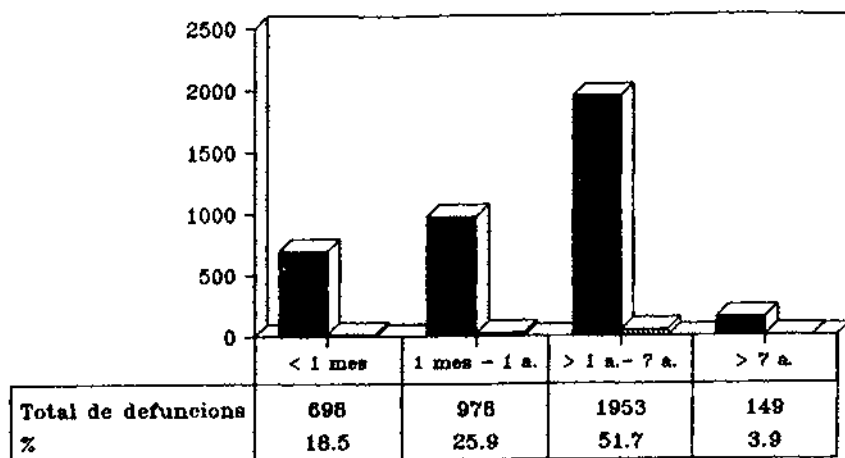
L'interval amb més defuncions és el d'entre els 51 i els 75 anys, amb 806, que corresponen a un 46.0 % del total de 1.751 adults amb edat de defunció coneguda. Per localitats es distancien d'aquest percentatge, Ulldemolins amb un 50.4 % i Poboleda amb un 39.7 %.

El següent interval amb major nombre de defuncions és el que correspon als adults entre 25 i 50 anys, amb 553 defuncions (31.6%). Per localitats, Poboleda supera aquest resultat arribant a un total de 157 defuncions, que és fins i tot superior a l'interval d'entre 51 i 75 anys especificat anteriorment.

Els adults morts fins a 25 anys i els que superen els 75 anys, ocupen un percentatge similar, 11.3 % i 11.1 %, respectivament. En l'interval de fins a 25 anys, tots els pobles obtenen uns percentatges similars. Al grup d'adults morts majors de 75 anys, els resultats per localitats són més irregulars, oscil·lant entre un 7.4 la més baixa (Poboleda), i un 14.1 % la més alta (Vilella Alta).

De totes les 1751 partides de defunció d'adults en les que hi consta l'edat, només n'hi ha dos en les que el difunt superés els cent anys. Una d'elles pertany a Falset, en la que ens diuen que el 5 de desembre de 1654 "morí en Pere Ferrer, ..., visqué cent y dos anys", i l'altra és de Cornudella, en la que l'11 de març de 1678 "morí Hieronima Puig, viuda, ..., visqué cent y sis anys".

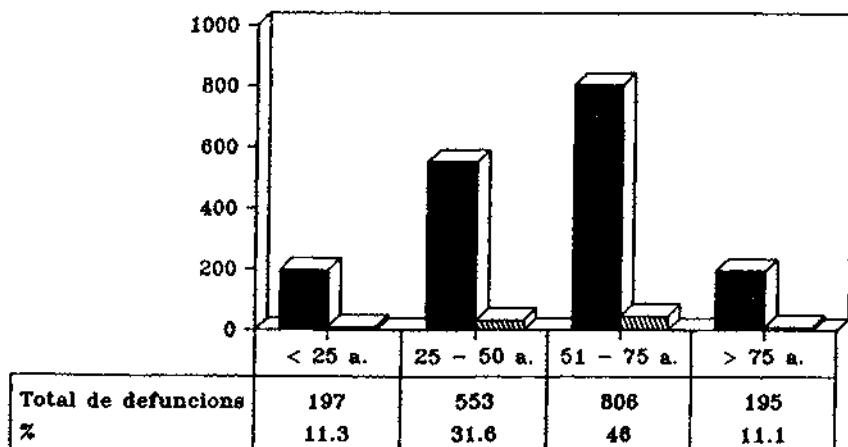
L'EDAT DE DEFUNCIO DELS ALBATS AL PRIORAT DE TARRAGONA (1500-1800).



■ Total de defuncions ▨ %

TOTAL DEFUNCIONS: 3.778

L'EDAT DE DEFUNCIO DELS ADULTS AL PRIORAT DE TARRAGONA (1500-1800)



■ Total de defuncions ▨ %

TOTAL DEFUNCIONS: 1.751